

Under samma tak

Text och foto: Izabella Rosengren

Sverige är världens ensammaste land - åtminstone sett till antalet singelhushåll. Men nu verkar svensken ha tröttnat på att vara allena då fler och fler söker alternativa boenden. I Sofielunds kollektivhus i Malmö står 150 personer i kö, men de lär få vänta länge då ingen har flyttat ut sedan huset stod färdigt 2014.

Utåt sett ser det ut som ett vanligt bostadshus, men inuti sjuder Sofielunds kollektivhus, SoKo, av liv. Den angenäma doften av mat och sorlet från den gemensamma matsalen på bottenvåningen skapar en gemytlig atmosfär som är svår att inte sugas in i. Just i dag serveras grön thalcurry och de boende trängs vid riskokaren för en andra omgång.
- En av fördelarna med att bo så här är att man får lagad mat

tre dagar i veckan, säger Matilda Gradin, styrelseledamot i husets boförening.
Just det här med matlagning är ett av två måsten i huset - alla måste laga mat och alla måste städa. Matlagen turas om att fixa mat tre dagar i veckan och de boende får sedan köpa middagskuponger för att på så sätt finansiera matvaruinköpen. Dock behöver man inte vara med och äta om man inte vill.
- Förutom det är det väldigt lite som är formellt. Kraven för att

Matsalen är en plats för efter-maten-häng och det finns även flera gemensamma verkstäder, bland annat ett pyssel och hobbyrum.

”Det är som en by i stan där man kan träffas över generationer. Det är mycket roligare att bo ihop än att bo i ett vanligt hus.”

Hilda Gustafsson och Matilda Gradin, ordförande respektive styrelseledamot i boföreningen.

bo här är att personerna ska värna om kollektivets bästa och vara intresserad av boendeformen, säger Hilda Gustafsson, ordförande i boföreningen.

Gemensamma utrymmen

Att bo i kollektivhus är knappast en ny företeelse, men det som är speciellt med SoKo är att Malmö kommunala bostadsbolag MKB byggde huset i samarbete med de framtida hyresgästerna. I huset, som stod inflyttningsklart i december 2014, finns förutom 45 fullt utrustade privata lägenheter med kök och badrum bland annat storkök, gemensamma film- och musikrum, verkstäder, bastu, takterrasser och lektrum.

– Det är nog den allra vanligaste frågan, om vi har eget kök. Många har en bild av hur en studentkorridor ser ut och undrar om det är samma sak, men när jag visar hur huset ser ut blir de flesta avundsjuka istället, säger Hilda Gustafsson.

Både hon och Matilda Gradin är mycket nöjda med sina boendeval och sätter det sociala sammanhanget över allt annat.

– Det är som en by i stan där man kan träffas över generationer. Det är mycket roligare att bo ihop än att bo i ett vanligt hus, säger Hilda.

Ingen av dem kan komma på några nackdelar, förutom tiden de måste lägga på de obligatoriska sysslorna. Men även de ger fördelar i slutändan.

– Kommunen har kunnat sänka hyrorna för att vi sköter driften av huset själva, säger Hilda.

Inbjudande arkitektur

Det finns cirka 100 boende i de två byggnaderna som utgör kollektivboendet. Drygt 20 av dem är barn, vilket märks inte minst på grund av ett välfyllt lektrum precis bredvid köket. En genialisk placering för alla som någonsin har försökt att äta färdigt med en otålig treåring bredvid sig. Fast

i dag leker inga barn i lekrummet. Kvällen är ljum och istället stöjar de på den lummiga innergården, bredvid den lilla gemensamma odlingsloten och den mysiga uteplatsen.

På varje våning syns fler öppna än stängda dörrar och via trappor och gångbryggor som skär genom de boendes uteplatser och balkonger är det lätt att stanna upp och prata. Arkitekten för tankarna till New York snarare än centrala Malmö.

I en av lägenheterna bor Frida Jorup som förutom att städa efter äppelpajbak, slänger ett öga på barnen nedanför då och då. Två av dem är hennes, de andra passar hon då de ras föräldrar jobbar sent vissa dagar. – Vi föräldrar hjälps åt och det är en enorm fördel. Jag tror inte att mina barn hade haft så mycket frihet att sticka iväg till kompisarna om vi hade bott i en vanlig lägenhet, säger hon.

Hon är själv uppvuxen i ett kollektivhus och bodde så tills hon flyttade hemifrån. När hon fick reda på att

Om SoKo

Huset är ett samarbete mellan kollektivhusföreningen KIM, som jobbar för att det ska bli fler kollektivhus i Malmö, Malmös kommunala fastighetsbolag MKB och NCC. När huset var klart bildades en kooperativ hyresrättsförening som blockhyr huset av MKB. Kooperativet sköter städning, hyresadministration och en del underhåll. Av hyran går 10 procent till de gemensamma lokalerna.

Källa: Sofielunds kollektivhus

Arkitekten uppmanar till umgänge, där trappor och gångbryggor skär igenom de boendes uteplatser och balkonger så det blir lättare att stanna upp och prata.

SoKo skulle byggas ställde hon sig i kö direkt.

– Jag ville att barnen skulle få samma typ av uppväxt som jag hade. Bara det att man hälsar på varandra, det gör man oftast inte i ett vanligt lägenhetshus.

Stort intresse – lång kö

I dagsläget står drygt 150 personer i kö för att få lägenhet i SoKo. Än så länge har inte en enda av dem fått flytta in. Problemet? Våldigt få flyttar ut och de som bor i huset har förtur till de lediga lägenheterna.

För den som kan tänka sig att bli inneboende ser det dock lite ljusare ut. Många av de yngre lägenhetsinnehavarna delar lägenhet med kompis och där är in- och utflyttning- ar betydligt vanligare än hos de som har ett förstahandskontrakt. Det var till exempel anledningen till att Jalal Edin från Syrien hamnade här. Som flykting kom han först till Karlskrona,

men för åtta månader sedan flyttade han till Malmö.

– Karlskrona var jättråktigt och jag kände ingen, men när jag kom hit så hälsade alla. Det är jättefina människor och eftersom jag inte kan svenska så bra är det här ett bra sätt att lära mig språket på, säger han.

Alternativ bostadslösning

Enligt statistik från Statistiska centralbyrån från 2014 är Sverige ett av världens ensammaste länder. Åtminstone om man ser till andelen ensamhushåll utan barn som i Sverige uppgår till nästan 40 procent av alla hushåll.

Denna utbredda ensamhet är en av anledningarna till den enorma bostadsbrist som ligger som en tjock filt över Sverige. Enligt Boverket saknas 705 000 bostäder de närmaste elva åren, det vill säga 71 000 bostäder per år i minst tio år. Förra året byggdes 30 000 nya bostäder i Sverige, alltså hälften av vad som krävs. Så när var-

Frida Jorup växte upp i ett kollektivhus och ville ge sina barn en liknande uppväxt.

”Allt fler längtar efter en enkel vardagsgemenskap där man inte behöver organisera något för att träffas.”

SoKo är ett passivhus som är byggt med miljön i åtanke.

Internationellt

Det är inte bara i Sverige som det kan talas om en renessans för kollektivhusen. I Danmark finns drygt 356 kollektivhus/byar, vilket gör dem världsledande med flest kollektivhus per invånare. Intresset är stort även i Tyskland, Nederländerna och i USA. I Italien är över 8 000 medlemmar engagerade i en ny rörelse för bogenenskap.

ken privata aktörer eller staten hjälper sina invånare med bostäder gäller det således att tänka kreativt. Kanske kan kollektivhus fylla en viktig roll?

- Kollektivhus kan mycket väl bidra till lösningen på bostadsbristen eftersom det går utmärkt att bo på en mindre yta tack vare de gemensamma utrymmena. Inte minst medelålders utan hemmavarande barn som flyttar till kollektivhus accepterar ofta att bo på en betydligt mindre yta än tidigare, säger Ulrika Egerö, ordförande för KollektivhusNu.

Enligt henne har efterfrågan på kollektivhus ökat stadigt, främst hos allmänheten, men även hos politiker som har börjat att få upp ögonen för den alternativa bostadsformen. Enligt Ulrika Egerö finns det dock många funderingar från politikernas sida kring hur bygget ska gå till och hur lägenheterna ska förmedlas. Hon har även märkt av ett intresse från byggenheter som vill bygga sina egna kollektivhus.

Allt fler längtar efter en enkel vardagsgemenskap där man inte behöver organisera något för att träffas. I övrigt är det praktiskt och miljövänligt. Delningsekonomi är ju något som också kommer starkt nu och där är kollektivhus ett ypperligt sätt att dela på både bostadsyta och prylar, säger hon.

I dag finns det 45-50 kollektivhus i Sverige. Samtidigt håller en byggenheter på att bygga ett nytt hus utanför Trosa. I Göteborg och Stockholm är tre respektive ett hus långt gångna i planeringen och det finns intressenter som jobbar för ytterligare hus i bland annat Uppsala, Växjö, Kalmar, Borgholm och Färjestaden.

- I Göteborg talar man om ett kollektivhus i varje stadsdel och det är väl en bra ambition, tycker Ulrika Egerö.

"Det är jättefina människor och eftersom jag inte kan svenska så bra är det ett bra sätt att lära mig språket", säger Jalal Edin som kom till Sverige från Syrien för två år sedan.

Kollektivhuset består av ett lägenhetshus och ett gårdshus.

"Kollektivhus kan mycket väl bidra till lösningen på bostadsbristen eftersom det går utmärkt att bo på en mindre yta tack vare de gemensamma utrymmena."

